

॥१८७॥

वेत्रकीयगृहेस्थानविशेषे इतः अदूरे राजास्ति अयं इह नगरेनयन आस्थितः अस्य नगरस्यावेक्षानं करोतीत्यर्थः स्वयं राक्षसं हंतुं मशक्तत्वाद् उपायमप्यन्यद्वारान् कुरुते यतो मंदधीः ॥ ९ ॥ एतदर्हाः एतस्य दुःखस्य योग्यावयं तत्र हेतुः वसाम इत्यादिः विषये देशे नित्यवास्तव्याः नित्यं वासकर्तारः नित्यमुद्विग्न इत्यपि पठन्ति ॥ १० ॥ कस्य केन हेतुना कस्य केन पुंसावक्तव्याः इतो मागच्छतेति वक्तुं शक्याः कृष्यादिकारित्वाभावात् अतएव च्छंदचारिणः गुणैः देशस्य राज्ञो वा वत्स्यंति वासं करिष्यन्ति ननु निर्वर्धनेत्यर्थः ॥ ११ ॥ संचयेन समृद्ध्या अराजके हिराष्ट्रे कृताभार्याचोरहार्यास्यात् अभार्यस्यायज्वनो धनं राजहार्यं

वेत्रकीयगृहे राजानायनयमिहास्थितः ॥ उपायं तं न कुरुते यत्नादपि समंदधीः ॥ अनामयं जनस्यास्य येन स्यादद्यशाश्वतं ॥ ९ ॥ एतदर्हा वयं नूनं वसामो दुर्बलस्य ये ॥ विषये नित्यवास्तव्याः कुराजानमुपाश्रिताः ॥ १० ॥ ब्राह्मणाः कस्य वक्तव्याः कस्य वा च्छंदचारिणः ॥ गुणैरेते हि वत्स्यंति कामगाः पक्षिणो यथा ॥ ११ ॥ राजानं प्रथमं विदेत्ततो भार्या ततो धनं ॥ त्रयस्य संचयेनास्य ज्ञातीन् पुत्रांश्च तारयेत् ॥ १२ ॥ विपरीतं मया चेदं त्रयं सर्वमुपार्जितं ॥ तदिमामापदं प्राप्य भृशं तप्यामहे वयं ॥ १३ ॥ सोयमस्माननुप्राप्तो वारः कुलविनाशनः ॥ भोजनं पुरुषश्चैकः प्रदेयं वेतनं मया ॥ १४ ॥ न च मे विद्यते वित्तं संक्रेतुं पुरुषं क्वचित् ॥ सुहृज्जनं प्रदातुं च न शक्यामि कदाचन ॥ १५ ॥ गतिं चैव न पश्यामि तस्मान्मोक्षाय रक्षसः ॥ सोऽहं दुःखार्णवे मग्नो महत्यसुकरे भृशं ॥ १६ ॥ सहैवैतैर्गमिष्यामि बांधवैरद्य राक्षसं ॥ ततो नः सहितान् सुद्रः सर्वानिवोपभोक्ष्यति ॥ १७ ॥ इति श्रीमहाभारते आदिपर्वणि बकवधपर्वणि कुंतीप्रश्ने षष्ठ्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १६० ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ कुंत्युवाच न विषादस्त्वया कार्यो भयादस्मात्कथंचन ॥ उपायः परिदृष्टोऽत्र तस्मान्मोक्षाय रक्षसः ॥ १ ॥ एकस्तव सुतो बालः कन्या चैका तपस्विनी ॥ न चैतयोस्तथापत्यागमनंतवरोचये ॥ २ ॥ मम पंचसुता ब्रह्मं स्तेषामेको गमिष्यति ॥ त्वदर्थं बलिमादाय तस्य पापस्य रक्षसः ॥ ३ ॥ ब्राह्मण उवाच नाहमेतत् करिष्यामि जीवितार्थी कथंचन ॥ ब्राह्मणस्यातिथेः श्वैव स्वार्थे प्राणान्वियोजयन् ॥ ४ ॥ न त्वेतदकुलीनासु नाधर्मिष्ठासु विद्यते ॥ यद्ब्राह्मणार्थं विस्तृजे दात्मानमपि चात्मजं ॥ ५ ॥ आत्मनस्तु मया श्रेयो बोद्धव्यमिति रोचते ॥ ब्रह्मवध्यात्मवध्यावा श्रेयानात्मवधो मम ॥ ६ ॥

स्यात् ॥ १२ ॥ विपरीतं कुराज्ये भार्योद्बहनात् उद्बहानंतरं धनालाभाच्च ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ इति आदिपर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपे षष्ठ्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १६० ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ न विषाद इति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ एतत्त्वदुक्तं अकुलीनासु अधर्मिष्ठास्वपि प्रजासु न विद्यते तत्कथं मादृशेषु स्यादित्यर्थः ॥ ४ ॥ ब्राह्मणार्थं आत्मादिविसर्जनमेव आत्मनः श्रेयो मया बोद्धव्यमित्यसंबंधः ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥१८७॥